

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060303

DOM
2016-06-20
Stockholm

Mål nr
M 8831-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Östersunds tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-09-25 i
mål nr M 2158-15, se bilaga

KLAGANDE

Miljö- och byggnämnden i Strömsunds kommun
Box 500
833 24 Strömsund

MOTPART

J B

Ombud: B H

SAKEN

Föreläggande och förbud enligt miljöbalken berörande X och Y m.fl. i Strömsunds kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen punkterna två till sex i miljö- och byggnämndens i Strömsunds kommun beslut den 12 mars 2015 (§ 21, dnr 20131085, 20131086, 20130940, 20140946, 20140953) med följande tillägg och ändringar.

– Till punkten 2 ska följande tillägg göras: *Beslutet omfattar inte motorfordon som varit avställda i kortare tid än ett år och inte heller motorfordon som står på tät invallad yta med ett system för dagvattenuppsamling som leder dagvattnet genom oljeavskiljare före utsläpp.*

Dok.Id 1280407

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

– Punkterna tre och fem ska ändras på så sätt att den tid som åtgärderna enligt respektive punkt ska vara utförda bestäms till tolv månader sedan respektive beslut vunnit laga kraft.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljö- och byggnämnden i Strömsunds kommun (kommunen) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom på så sätt att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa punkterna två till sex i nämndens beslut, med det tillägget beträffande punkten 2, att beslutet inte ska omfatta motorfordon som varit avställda i kortare tid än ett år och inte heller motorfordon som står på tät invallad yta med ett system för dagvattenuppsamling som leder dagvattnet genom oljeavskiljare före utsläpp.

J B har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Kommunen har i huvudsak anfört följande.

Kommunen bedömer att de flesta fordon och fordonsvrak som J B har på de fastigheter det överklagade beslutet omfattar, är i sådant skick att de är att anse som skrot. Vidare anser kommunen att problem med nedskräpning och utläckage av skadliga ämnen väger tyngre än J Bs intresse av att bevara samtliga fordon.

Kommunen har fört dialog med J B sedan 2003. Kommunen har delgett J B tillsynsrapporter och muntligen framfört att det stora antalet fordon uppställda på olika platser inom Strömsunds kommun inte är acceptabelt. J B har inte själv framfört några förslag på hur problemen ska lösas inom rimlig tid. Strömsunds kommun menar att det åligger verksamhetsutövaren och inte tillsynsmyndigheten att föreslå lösningar. Kommunen bedömer att det inte längre är rimligt att tro att fortsatt dialog kommer att leda till några förändringar.

Kommunen anser i motsats till länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen att föreläggandet i punkt två är tillräckligt precist utformat. Föreläggandet gäller avställda motorfordon, som ägs av J B och som står uppställda utomhus inom Strömsunds kommun. Begreppet motorfordon är definierat i lagen om

vägtrafikdefinitioner (2001:559). Begreppet avställt fordon bedöms vara allmänt känt. Avställda motorfordon finns i Transportstyrelsens fordonsregister och där står också vem som äger dessa avställda fordon. Det bedöms därför inte finnas några oklarheter i vilka avställda motorfordon som J B äger. Området Strömsunds kommun och begreppet utomhus är notoriska fakta. Sammantaget bedömer kommunen därför att det inte finns några oklarheter i vad J B behöver göra för att uppfylla punkt två i kommunens beslut.

Kommunen gör alltid en rimlighetsavvägning enligt miljöbalken 2 kap. 7 § vid beslut om föreläggande eller förbud. I det här fallet ska J Bs ovanligt stora intresse för att samla äldre fordon ställas mot miljöbalkens krav på att människors hälsa och miljön ska skyddas mot skador och olägenheter. Sammantaget anser kommunen att skyddsintressena är viktigare än J Bs rätt att samla fordon. De i beslutet angivna skyddsåtgärderna är därför nödvändiga. J Bs fordonssamling måste begränsas till en nivå som är rimlig så att J B har faktisk möjlighet att hantera sin fordonssamling.

J B har i huvudsak anfört följande.

Han samlar på motorfordon av ekonomiskt eller historiskt värde. Han har ett stort intresse av att bevara och restaurera historiska fordon. Målet för hans intresse är att inrätta ett framtida fordonsmuseum. I syfte att undgå skyldighet att erlägga trafikförsäkringspremie och högre skatt för de många fordonen är många av dem avställda.

Ett föreläggande måste alltid utformas på ett sådant sätt att adressaten utan svårigheter eller risk för missförstånd får helt klart för sig vad han eller hon ska göra. Att föreläggandet måste vara tydligt och otvetydigt följer främst av grundläggande rättssäkerhetsskäl men det är också viktigt för tillsynsarbetets effektivitet. När ett föreläggande, liksom i förevarande mål, förenas med vite har tillsynsmyndigheten särskild anledning att ingående överväga och i föreläggandet noggrant precisera vilka åtgärder som adressaten ska vidta för att undgå att drabbas av vitessanktionen (se t.ex.

RÅ 1994 ref. 29, MÖD 2004:28 samt Mark- och miljööverdomstolens dom den 14 december 2015 i mål nr M 7456-15).

I det aktuella föreläggandet anges inte på någon karta var de fordon, som nämnden avser skulle omfattas av föreläggandet, står uppställda inom kommunen. I föreläggandepunkterna två till sex anges som geografisk referens endast ”kommunen”. J B konstaterar att Strömsunds kommun är Sveriges sjätte största med en areal om cirka 11 780 kvadratmeter. Det kan noteras att de fotografier som finns i kommunens akt inte heller medför att föreläggandepunkterna preciseras.

En ytterligare grundläggande förutsättning för att vite ska kunna föreläggas är att adressaten har rättsliga möjligheter att efterkomma vitesföreläggandet. Det får därför finnas varken författningsbestämmelser eller myndighetsbeslut som fränkänner adressaten rätt att råda över den egendom som vitet avser (jfr. prop. 1984/85:96, s. 48). J B äger inte samtliga fastigheter på vilka han har uppställt fordon och han vet inte ens på vilka fastigheter fordonen står uppställda. Han saknar följaktligen rättsliga möjligheter att efterkomma varje föreläggande som kan anses avse åtgärder på dessa fastigheter. Skulle han ha försökt efterkomma kommunens oklart utformade föreläggande skulle han riskera att göra sig skyldig till straffbar gärning.

När det gäller det miljömässiga behovet och rimligheten vill J B avslutningsvis och särskilt framhålla att endast ett litet antal av hans fordon står uppställda utomhus. Den absolut övervägande delen av de fordon han äger, omkring 240 stycken, står sedan länge uppställda inomhus i flygplans- hangarer, i lador och i ett större tidigare militärförråd. För att avgöra det miljömässiga behovet och rimligheten av krav på åtgärder blir det därför missvisande att, som nämnden gör, endast hänvisa till ägaruppgifter i Transportstyrelsens register.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL*Utgångspunkt*

En tillsynsmyndighet får enligt 26 kap. 9 § miljöbalken besluta om de förelägganden som behövs för att balken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Det aktuella föreläggandet gäller krav på att J B minskar det antal avställda motorfordon som han har ställt upp på olika fastigheter inom Strömsunds kommun och att han under en övergångsperiod flyttar alla fordonen till en och samma fastighet för att sedan reducera antalet avställda fordon som förvaras utomhus.

Fråga om det finns laglig grund för föreläggandet

Mark- och miljööverdomstolens bedömning är att uppställandet av fordonen utgör en risk för läckage av miljöfarliga ämnen och därmed en risk för förorening av mark och vatten. Fordonen innebär även en olägenhet för människor som vistas i naturen. Vidare är Mark- och miljööverdomstolens bedömning att fordonen är uppställda planlöst och utan syfte och därmed utgör nedskräpning enligt 15 kap. 30 § MB. Det finns således miljömässiga skäl för föreläggandet och kommunen har därmed haft laglig grund att förelägga J B att vidta åtgärder för att undanröja riskerna för förorening av mark och vatten och olägenheter för människors hälsa.

Fråga om föreläggandet är tillräckligt tydligt

Fråga blir därefter om föreläggandet är tillräckligt tydligt för att J B utan risk för missförstånd ska få klart för sig vad han ska göra. Att föreläggandet är tydligt får betydelse för den enskildes rättssäkerhet men också för effektiviteten i tillsynsarbetet. När ett föreläggande förenas med vite har tillsynsmyndigheten särskild anledning att ingående överväga och i föreläggandet noggrant precisera vilka åtgärder adressaten ska vidta (MÖD 2004:28).

J B har gjort gällande att föreläggandet brister i tydlighet genom att det inte anger på någon karta var fordonen står uppställda. Det får dock, med hänsyn till mängden fordon det rör sig om, anses ogörligt med en så ingående undersökning av fordonen att det därefter går att på en karta i detalj ange var varje enskilt fordon är beläget, särskilt eftersom antalet fordon med tiden förändras och det finns risk för att fordonen flyttas runt på de olika fastigheterna. Med beaktande av dels att J B kan få information genom Transportstyrelsen om vilka avställda motorfordon han står som ägare till, dels att Strömsunds kommun är ett geografiskt fastställt område, är det tillräckligt tydlig vilka motorfordon som J B åläggs att förflytta. Det har inte heller funnits några hinder för kommunen att utfärda övriga punkter i föreläggandet utan att invänta de upplysningar som J B ska inkomma med enligt punkt ett i samma föreläggande. Mark- och miljööverdomstolen gör bedömningen att punkterna två till sex i föreläggandet är tillräckligt tydliga för att J B utan risk för missförstånd ska få klart för sig vad han ska göra. Vad J B anför i övrigt medför ingen annan bedömning.

Fråga om det saknas rättsliga möjligheter att efterkomma föreläggandet

J B har vidare invänt att han saknar rättsliga möjligheter att efterkomma föreläggandet då fordon står utplacerade på fastigheter som han inte äger. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar härvid att J B råder över de motorfordon som han står som ägare till. Han har därmed rättsliga möjligheter att förflytta dessa, oavsett om de är placerade på hans egna fastigheter eller på andras fastigheter.

Fråga om föreläggandet är rimligt

Enligt 2 kap. 7 § MB ska de förelagda åtgärderna vara rimliga. J B har uppgett att han har ett stort intresse av att bevara och restaurera historiska fordon och att målet för hans intresse är att inrätta ett framtida fordonsmuseum. Mark- och miljööverdomstolen finner, med beaktande av de miljörisker uppställandet av motorfordonen utgör ställt mot J Bs intresse av att samla på fordonen, att det finns starka miljömässiga skäl att både tömma de fordon som står på bar mark på de miljöfarliga ämnen som anges i punkt två samt begränsa antalet avställda motorfordon.

Av utredningen i målet framgår att kommunen, inför beslutet om det aktuella föreläggandet, varit i kontakt med J B, bl.a. vid en inspektion av motorfordonen, och att han fått tillfälle att yttra sig innan det överklagade beslutet meddelades. Det har inte i målet framkommit att J B inkommit med en annan miljömässigt acceptabel lösning på hur miljörisken med de fordon som han har uppställt utomhus ska begränsas. J Bs fordonssamling har utökats under handläggningen av ärendet istället för att minska. Mot denna bakgrund får kommunen anses ha gjort tillräckligt för att utreda annan möjlighet att lösa bristerna enligt miljöbalkens bestämmelser. J B har inte visat att kraven enligt föreläggandet är orimliga. Kommunens bedömning i dessa avseende ska således godtas.

Mark- och miljööverdomstolen gör emellertid bedömningen att, med hänsyn dels till det stora antal fordon som J B åläggs att förflytta, dels att kraven är förenade med vite, han rimligen bör få tolv månader på sig att minska antalet avställda motorfordon från dagens antal till 50 stycken (punkt tre i föreläggandet) och att förflytta motorfordonen till en fastighet (punkt fem i föreläggandet).

Föreslaget tillägg till punkt två i föreläggandet

Kommunen har angett att punkt två i föreläggandet bör ha ett tillägg om att beslutet inte omfattar motorfordon som varit avställda i kortare tid än ett år och inte heller motorfordon som står på tät invallad yta med ett system för dagvattenuppsamling som leder dagvattnet genom oljeavskiljare före utsläpp. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att det tillägg som kommunen föreslagit inskränker J Bs förpliktelser enligt det överklagade beslutet. Vidare bedömer Mark- och miljööverdomstolen att det föreslagna tillägget är tillräckligt precist och tydligt för att kunna godtas. Det föreslagna tillägget ska mot denna bakgrund fastställas.

Sammanfattningsvis

Mark- och miljööverdomstolen ändrar således det överklagade beslutet såvitt avser punkterna två, tre och fem på följande sätt. Punkt två fastställs med tillägget att beslutet inte omfattar motorfordon som varit avställda i kortare tid än ett år och inte

heller motorfordon som står på tät invallad yta med ett system för dagvatten-
uppsamling som leder dagvattnet genom oljeavskiljare före utsläpp. Punkt tre och fem
ändras endast på så sätt att de förelagda åtgärderna i respektive punkt ska vara utförda
senast tolv månader efter det att beslutet vunnit laga kraft. I övrigt ska kommunens
beslut fastställas.

Mark och miljödomstolens dom får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och
miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg, Gösta Ihrfelt, referent, och Johan
Svensson samt tekniska rådet Mikael Schultz.

Föredraganden har varit Julia Nyberg.

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-09-25
meddelad i
Östersund

Mål nr M 2158-15

KLAGANDE OCH MOTPART

Strömsunds kommun
Miljö- och byggnämnden
Box 500
833 24 Strömsund

MOTPART

J B

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen Jämtlands läns beslut 2015-08-28 i ärende nr 505-3874-15, se
bilaga 1.

SAKEN

Föreläggande och förbud enligt miljöbalken berörande X och Y
m.fl. i Strömsunds kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet

BAKGRUND

Den 12 mars 2015 beslutade miljö- och byggnämnden i Strömsunds kommun (nämnden) att förelägga J B att vid vite vidta en rad åtgärder, se **bilaga 2**.

J B överklagade nämndens beslut till länsstyrelsen Jämtland (länsstyrelsen) som upphävde punkterna 2-6 i nämndens beslut.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut och fastställa nämndens beslut i sin helhet med följande tillägg till punkten 2.

Kravet gäller inte fordon som varit avställda kortare tid än ett år och inte heller fordon som står på tät invallad yta med ett system för dagvattenuppsamling som leder dagvattnet genom oljeavskiljare före utsläpp. Som grund för talan har nämnden anfört bl.a. följande. Vad gäller punkten 2 i nämndens beslut är föreläggandet tillräckligt precist utformat. Det kan vara rimligt att mildra beslutet på så sätt som framgår av tillägget som yrkas till punkten 2. Kravet bör inte heller gälla fordon som står på tät invallad yta med ett system för dagvattenuppsamling som leder dagvattnet genom oljeavskiljare före utsläpp. Bs fordonsinnehav har ökat under ärendets handläggning. Konsekvenserna av ett beslut som är utformat enligt länsstyrelsens bedömning är att nytillkomna fordon inte kommer att omfattas av beslutet. Vad gäller punkterna 3-6 har B inför nämndens beslut, i enlighet med förvaltningslagens bestämmelser, beretts tillfälle att inkomma med yttrande. Den 23 februari 2015 inkom han med yttrande. Nämnden har kommunicerat tillräckligt med B innan beslut i ärendet fattades.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning. Vad nämnden nu har anfört föranleder ingen annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se **bilaga 3** (DV427)

Överklagande senast den 16 oktober 2015.

På mark- och miljödomstolens vägnar

Lars Nyberg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lars Nyberg och tekniska rådet Lars Edlund. Föredragande har varit beredningsjuristen Therese Fällgren.